

Dz. U. 2017 poz. 1909

**Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2022 r.
poz. 393.**

U S T A W A

z dnia 15 września 2017 r.

o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Aktywność obywateli, oddolnie i na zasadach dobrowolności angażujących się w zorganizowane działania na rzecz dobra wspólnego, niosących pomoc i wsparcie potrzebującym oraz kształtujących pracą u podstaw zręby kultury narodowej i lokalnej nawiązuje do wielkiego dziedzictwa polskiej wolności i wyraża ideały społeczeństwa obywatelskiego.

Społeczeństwo obywatelskie jest wspólną przestrzenią, która służy praktykowaniu cnót obywatelskich, takich jak odpowiedzialność za naród i wspólnoty lokalne, solidarność oraz zaangażowanie w budowę oddolnych instytucji obywatelskich. Bez umiejętności dostrzegania i pomnażania dobra wspólnego zabraknie obywatelskich więzi społecznych, które są fundamentem kapitału społecznego.

Państwo polskie wspiera wolnościowe i chrześcijańskie ideały obywateli i społeczności lokalnych, obejmujące tradycję polskiej inteligencji, tradycje niepodległościową, narodową, religijną, socjalistyczną oraz tradycję ruchu ludowego, dostrzegając w nich kontynuację wielowiekowych tradycji Rzeczypospolitej Polskiej i tym samym chroniąc bogate dziedzictwo wspólnoty jej wolnych obywateli.

Państwo polskie dąży do zrównoważonego rozwoju społeczeństwa obywatelskiego zarówno w wymiarze terytorialnym, jak i tematycznym, szczególną ochroną otaczając organizacje małe, krzewiące etos społecznikowski i pielęgnujące dziedzictwo lokalne. W tym celu, przyczyniając się do wypełnienia ideałów wolności, leżących u podstaw motywacji prospołecznych i postaw

propaństwowych, a także do kształtowania dojrzałego patriotyzmu, państwo polskie będzie aktywnie działać na rzecz zwiększania zaangażowania obywateli i organizacji obywatelskich w życiu publicznym, zwiększania liczby inicjatyw oddolnych i lokalnych oraz poprawy instytucjonalnej zdolności organizacji obywatelskich do realizacji ich misji.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zadania i organizację Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, zwanego dalej „Narodowym Instytutem”.

2. Narodowy Instytut jest instytucją właściwą w sprawach wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, a także działalności pożytku publicznego i wolontariatu w zakresie określonym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 oraz z 2021 r. poz. 1038, 1243, 1535 i 2490).

Art. 2. 1. Narodowy Instytut jest agencją wykonawczą w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.¹⁾) powołaną do realizacji zadań w zakresie wskazanym w art. 1 ust. 2.

2. Siedzibą Narodowego Instytutu jest miasto stołeczne Warszawa.

3. Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego, w drodze rozporządzenia, nadaje Narodowemu Instytutowi statut, w którym określa:

- 1) szczegółowy zakres zadań i tryb pracy organów Narodowego Instytutu,
- 2) organizację Narodowego Instytutu,
- 3) wartość majątku nieprzekraczającego kwoty 200 000 zł, powyżej którego rozporządzenie nim przez Dyrektora Narodowego Instytutu wymaga zgody Rady Narodowego Instytutu

– mając na uwadze sprawne i efektywne zarządzanie środkami finansowymi i wykonywanie zadań.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1236, 1535, 1773, 1927, 1981, 2054 i 2270.

Art. 3. Nadzór nad Narodowym Instytutem sprawuje Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego, o którym mowa w art. 34a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zwany dalej „Przewodniczącym Komitetu”.

Rozdział 2

Organy i organizacja Narodowego Instytutu

Art. 4. Organami Narodowego Instytutu są:

- 1) Dyrektor Narodowego Instytutu, zwany dalej „Dyrektorem”;
- 2) Rada Narodowego Instytutu, zwana dalej „Radą”.

Art. 5. 1. Dyrektor jest powoływany przez Przewodniczącego Komitetu na pięcioletnią kadencję spośród osób, które:

- 1) posiadają obywatelstwo polskie;
- 2) korzystają z pełni praw publicznych;
- 3) posiadają wyższe wykształcenie magisterskie lub równorzędne;
- 4) posiadają wiedzę w zakresie działalności pożytku publicznego i wolontariatu oraz stowarzyszeń i fundacji w Rzeczypospolitej Polskiej oraz co najmniej pięcioletnie doświadczenie w organizacjach pozarządowych lub innych zorganizowanych formach społeczeństwa obywatelskiego;
- 5) nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 6) cieszą się nieposzlakowaną opinią i dają rękojmię prawidłowego wykonywania powierzonych zadań;
- 7) posiadają znajomość języka angielskiego w stopniu umożliwiającym swobodne porozumiewanie się w zakresie działalności Narodowego Instytutu;
- 8) posiadają doświadczenie w kierowaniu zespołami pracowniczymi oraz kompetencje kierownicze.

2. Dyrektor pełni obowiązki do dnia powołania swojego następcy, z zastrzeżeniem art. 6 ust. 4.

Art. 6. 1. Przewodniczący Komitetu odwołuje Dyrektora przed upływem kadencji wyłącznie w przypadku:

- 1) zaprzestania spełniania któregokolwiek z wymagań określonych w art. 5 ust. 1 pkt 1, 2 i 5;
- 2) rezygnacji ze stanowiska;
- 3) utraty zdolności do pełnienia powierzonych obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 6 miesięcy;
- 4) złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego, stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu.

2. Przewodniczący Komitetu może odwołać Dyrektora przed upływem kadencji w przypadku:

- 1) niezatwierdzenia rocznego sprawozdania z działalności Narodowego Instytutu lub jego nieprzedstawienia w terminie określonym w art. 8 ust. 7;
- 2) niezatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Instytutu lub jego nieprzedstawienia w terminie określonym w art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, 2105 i 2106);
- 3) działania niezgodnego z prawem, zasadami rzetelności, gospodarności i celowości.

3. Kadencja Dyrektora przed jej upływem wygasa w razie śmierci Dyrektora.

4. W razie wygaśnięcia kadencji Dyrektora lub jego odwołania, do czasu powołania nowego Dyrektora, jego obowiązki pełni zastępca Dyrektora wskazany przez Przewodniczącego Komitetu.

Art. 7. 1. Zastępców Dyrektora, w liczbie nie więcej niż dwóch, powołuje Przewodniczący Komitetu na wniosek Dyrektora. Zastępcą Dyrektora może być osoba, która spełnia wymogi określone w art. 5 ust. 1.

2. Przewodniczący Komitetu, na wniosek Dyrektora, odwołuje zastępców Dyrektora, w szczególności w przypadkach określonych w art. 6 ust. 1.

3. Dyrektor określa zakres zadań zastępcy (zastępców) Dyrektora.

Art. 8. 1. Dyrektor kieruje działalnością Narodowego Instytutu, w szczególności podejmuje decyzje we wszystkich sprawach niezastrzeżonych dla Rady.

2. Dyrektor jest uprawniony do samodzielnego dokonywania czynności prawnych w imieniu Narodowego Instytutu i reprezentuje go na zewnątrz.

3. Dyrektor jest odpowiedzialny za gospodarkę finansową Narodowego Instytutu oraz za zarządzanie i gospodarowanie majątkiem Narodowego Instytutu.

4. Dyrektor przygotowuje:

- 1) projekt rocznego planu finansowego Narodowego Instytutu;
- 2) projekt rocznego planu działalności Narodowego Instytutu;
- 3) roczne sprawozdanie z działalności Narodowego Instytutu;
- 4) roczne sprawozdanie finansowe Narodowego Instytutu;
- 5) końcowe sprawozdanie z realizacji programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, o których mowa w art. 23 ust. 1.

5. Dyrektor przedstawia Przewodniczącemu Komitetu do zatwierdzenia, po uzyskaniu opinii Rady, projekt rocznego planu finansowego Narodowego Instytutu i planu finansowego w układzie zadaniowym na dany rok budżetowy oraz na 2 kolejne lata, z uwzględnieniem terminów określonych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych dla przedłożenia materiałów do projektu ustawy budżetowej.

6. Dyrektor przedstawia do zatwierdzenia Przewodniczącemu Komitetu, w terminie do dnia 30 września każdego roku, po uzyskaniu opinii Rady, projekt rocznego planu działalności Narodowego Instytutu na kolejny rok.

7. Dyrektor przedstawia do zatwierdzenia Przewodniczącemu Komitetu, w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku, po uzyskaniu opinii Rady, roczne sprawozdanie z działalności Narodowego Instytutu za rok poprzedni, obejmujące w szczególności informacje o stopniu realizacji poszczególnych zadań Narodowego Instytutu oraz stopniu wykorzystania środków przeznaczonych na ich finansowanie.

8. Dyrektor, po uzyskaniu opinii Rady, przedstawia do zatwierdzenia Przewodniczącemu Komitetu roczne sprawozdanie finansowe Narodowego Instytutu sporządzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości wraz ze sprawozdaniem z badania sporządzonym przez firmę audytorską, o której mowa w art. 36 ust. 1.

9. Przewodniczący Komitetu określi, w drodze rozporządzenia, wzór i niezbędne elementy rocznego sprawozdania z działalności Narodowego Instytutu, tak aby umożliwiły weryfikację podanych w sprawozdaniu informacji oraz ich przejrzystość.

Art. 9. 1. W skład Rady wchodzi:

- 1) członek powoływany i odwoływany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) 3 członków powoływanych i odwoływanych przez Przewodniczącego Komitetu;
- 3) członek powoływany i odwoływany przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
- 4) 5 członków reprezentujących organizacje pozarządowe oraz podmioty określone w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie spośród kandydatów, z których każdy ma poparcie przynajmniej 20 organizacji pozarządowych lub podmiotów określonych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 5) członek reprezentujący jednostki samorządu terytorialnego.

2. Członkiem Rady może być osoba, która:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada wiedzę i co najmniej trzyletnie doświadczenie w zakresie funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego, pożytku publicznego i wolontariatu.

Art. 10. 1. Członków Rady, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 4, powołuje i odwołuje Przewodniczący Komitetu na wniosek reprezentowanych organizacji.

2. Członka Rady, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 5, powołuje i odwołuje Przewodniczący Komitetu na wniosek Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Kadencja Rady trwa 3 lata.

4. Wygaśnięcie członkostwa w Radzie następuje z dniem upływu kadencji, wskutek śmierci albo odwołania przed upływem kadencji.

5. Członek Rady zostaje odwołany przed upływem kadencji, jeżeli:

- 1) złożył rezygnację;

- 2) utracił zdolność do pełnienia powierzonych obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 6 miesięcy;
- 3) uchyła się od wykonania obowiązków;
- 4) przestał spełniać którekolwiek z wymagań określonych w art. 9 ust. 2 pkt 1 i 3;
- 5) złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu.

6. Odwołać członka Rady, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1–3, przed upływem kadencji może również z własnej inicjatywy organ, który go powołał.

7. W przypadku odwołania lub śmierci członka Rady organ, który go powołał, niezwłocznie powołuje inną osobę na jego miejsce. Przepisy ust. 1–5 stosuje się odpowiednio.

8. Osoba powołana w trybie określonym w ust. 7 sprawuje swoją funkcję do końca kadencji Rady.

Art. 11. 1. Pracami Rady kieruje Przewodniczący powoływany przez Przewodniczącego Komitetu spośród jej członków.

2. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Rady w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał.

3. Przewodniczący zwołuje posiedzenie z własnej inicjatywy, na wniosek Dyrektora lub na wniosek co najmniej 4 członków Rady, nie później niż w terminie 2 tygodni od dnia otrzymania wniosku.

4. Z posiedzenia Rady sporządza się protokół zawierający listę uczestników posiedzenia oraz informacje o przebiegu obrad. Kopię zatwierdzonego protokołu Przewodniczący przekazuje Przewodniczącemu Komitetu w terminie 2 tygodni od dnia posiedzenia.

5. Rada rozstrzyga sprawy oraz wyraża opinie w drodze uchwał, bezwzględną większością głosów, w obecności co najmniej 6 członków Rady. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Rady.

6. Szczegółowy tryb działania Rady określa regulamin ustanowiony przez Radę.

7. Członkowi Rady przysługuje zwrot kosztów zakwaterowania oraz podróży w związku z udziałem w posiedzeniach Rady w wysokości i na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26

czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320 oraz z 2021 r. poz. 1162).

8. Członkowi Rady nie przysługuje wynagrodzenie za udział w jej pracach.

Art. 12. 1. Rada wyraża opinie w sprawach:

- 1) projektu rocznego planu finansowego Narodowego Instytutu, o którym mowa w art. 8 ust. 4 pkt 1;
- 2) projektu rocznego planu działalności Narodowego Instytutu, o którym mowa w art. 8 ust. 4 pkt 2;
- 3) rocznego sprawozdania z działalności Narodowego Instytutu, o którym mowa w art. 8 ust. 4 pkt 3;
- 4) rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Instytutu, o którym mowa w art. 8 ust. 4 pkt 4;
- 5) projektu programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, o których mowa w art. 23 ust. 1;
- 6) końcowego sprawozdania z realizacji programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, o którym mowa w art. 27;
- 7) wyboru firmy audytorskiej, o której mowa w art. 36.

2. Rada, w celu wykonania swoich zadań, ma prawo wglądu do dokumentów Narodowego Instytutu i może żądać niezbędnych informacji od Dyrektora oraz jego zastępców.

Art. 13. 1. Wynagrodzenie Dyrektora oraz jego zastępców przysługuje na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2136).

2. Zasady wynagradzania i nagradzania pracowników Narodowego Instytutu określa regulamin wynagradzania, ustalony przez Dyrektora za zgodą Przewodniczącego Komitetu.

Art. 14. 1. Przy zatrudnianiu pracowników Narodowego Instytutu, w tym kierowników komórek organizacyjnych i ich zastępców, stosuje się procedurę otwartego i konkurencyjnego naboru.

2. Ogłoszenie o naborze zamieszcza się na stronie podmiotowej Narodowego Instytutu w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia

6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 oraz z 2021 r. poz. 1598 i 1641), oraz w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Narodowego Instytutu.

3. Ogłoszenie o naborze zawiera co najmniej:

- 1) nazwę i adres Narodowego Instytutu;
- 2) określenie stanowiska;
- 3) wymagania związane ze stanowiskiem;
- 4) zakres zadań wykonywanych na stanowisku;
- 5) wskazanie wymaganych dokumentów;
- 6) termin i miejsce składania dokumentów;
- 7) informację o metodach i technikach naboru.

Art. 15. Informacje o kandydatach, którzy zgłosili się do naboru, stanowią informację publiczną w zakresie objętym wymaganiami określonymi w ogłoszeniu o naborze.

Art. 16. Termin do składania dokumentów określony w ogłoszeniu o naborze nie może być krótszy niż 14 dni od dnia opublikowania ogłoszenia na stronie podmiotowej Narodowego Instytutu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Art. 17. 1. Po upływie terminu, o którym mowa w art. 16, niezwłocznie upowszechnia się listę kandydatów, którzy spełniają wymagania formalne określone w ogłoszeniu o naborze, w sposób, o którym mowa w art. 14 ust. 2.

2. Lista, o której mowa w ust. 1, zawiera imię i nazwisko kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 1509 i 2459).

Art. 18. 1. Z przeprowadzonego naboru na wolne stanowisko pracy w Narodowym Instytucie sporządza się protokół.

2. Protokół zawiera w szczególności:

- 1) określenie stanowiska pracy, na które był prowadzony nabór;
- 2) liczbę kandydatów;
- 3) imiona, nazwiska i miejsce zamieszkania nie więcej niż pięciu najlepszych kandydatów uszeregowanych według poziomu spełniania przez nich wymagań określonych w ogłoszeniu o naborze;

- 4) informację o zastosowanych metodach i technikach naboru;
- 5) uzasadnienie dokonanego wyboru.

Art. 19. 1. Informację o wyniku naboru upowszechnia się w terminie 14 dni od dnia zatrudnienia wybranego kandydata albo zakończenia naboru, w przypadku gdy w jego wyniku nie doszło do zatrudnienia żadnego kandydata.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) określenie stanowiska pracy, na które był prowadzony nabór;
- 2) imię i nazwisko wybranego kandydata oraz jego miejsce zamieszkania, o którym mowa w art. 17 ust. 2, albo informację o niezatrudnieniu żadnego kandydata;
- 3) uzasadnienie dokonanego wyboru.

3. Informację, o której mowa w ust. 1, upowszechnia się w sposób, o którym mowa w art. 14 ust. 2.

Art. 20. Jeżeli stosunek pracy osoby wyłonionej w drodze naboru ustał w terminie do 3 miesięcy od dnia nawiązania stosunku pracy, można zatrudnić na tym samym stanowisku kolejną osobę spośród kandydatów, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt 3. Informację o zatrudnieniu tej osoby zamieszcza się zgodnie z przepisami art. 19.

Art. 21. W Narodowym Instytucie nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

Art. 22. 1. Sposób działania Narodowego Instytutu określa regulamin ustanawiany przez Dyrektora.

2. Projekt regulaminu Narodowego Instytutu opiniuje Rada.

Rozdział 3

Zadania Narodowego Instytutu

Art. 23. 1. Narodowy Instytut zarządza programami wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, realizując zadania, o których mowa w art. 24.

2. Rada Ministrów przyjmuje, w drodze uchwały, programy wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Art. 24. 1. Do zadań Narodowego Instytutu należy realizacja działań na rzecz wspierania rozwoju wspólnoty obywatelskiej i społeczeństwa obywatelskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności przez zwiększanie instytucjonalnej sprawności organizacji pozarządowych oraz innych zorganizowanych form społeczeństwa obywatelskiego, ich niezależności oraz profesjonalizmu, przy jednoczesnym zachowaniu ich obywatelskiego charakteru.

2. Do zadań Narodowego Instytutu należy wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych oraz innych zorganizowanych form społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności przez wspieranie pozyskiwania przez nie środków pozabudżetowych na działalność, której celem jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz wspieranie rozwoju kadr, ze szczególnym uwzględnieniem wolontariuszy i społeczników.

3. Do zadań Narodowego Instytutu należy także:

- 1) wspieranie zaangażowania obywateli, organizacji pozarządowych oraz innych zorganizowanych form społeczeństwa obywatelskiego w życie publiczne, procesy kształtowania polityk publicznych i podejmowania decyzji;
- 2) wspieranie obywatelskiej kontroli nad funkcjonowaniem instytucji publicznych i instytucji zaufania publicznego oraz zwiększenie ich przejrzystości i przestrzegania reguł dobrego rządzenia;
- 3) wspieranie oddolnej aktywności obywatelskiej, wzmacnianie etosu społecznikowskiego obywateli, wspieranie i upowszechnianie wolontariatu;
- 4) podtrzymywanie i upowszechnianie kultury oraz zakorzenionej w chrześcijańskim dziedzictwie tradycji narodowej i lokalnej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, a także solidarności i wrażliwości społecznej;
- 5) promocja poszanowania i ochrony praw człowieka i praw obywatelskich;
- 6) edukacja obywatelska i kształtowanie postaw obywatelskich oraz wspieranie zaangażowania obywateli i organizacji obywatelskich w realizację zadań z zakresu edukacji formalnej i nieformalnej;
- 7) wspieranie ochrony środowiska oraz praw zwierząt;
- 8) udział w realizacji międzynarodowych programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, w tym programów współfinansowanych ze środków zagranicznych;

- 9) prowadzenie i wspieranie programów badań dotyczących społeczeństwa obywatelskiego;
- 10) upowszechnianie informacji w środowisku organizacji pozarządowych oraz innych zorganizowanych form społeczeństwa obywatelskiego o planowanych i ogłaszanych konkursach;
- 11) popularyzowanie efektów zrealizowanych zadań oraz prowadzenie repozytorium modelowych przedsięwzięć, dobrych praktyk, rezultatów i produktów wypracowanych w ramach programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego;
- 12) realizacja innych zadań zleczanych przez Przewodniczącego Komitetu, przy jednoczesnym zapewnieniu na ich realizację środków finansowych, o których mowa w art. 32 ust. 1 pkt 4.

4. Przy realizacji zadań, o których mowa w ust. 1–3, Narodowy Instytut może współpracować z podmiotami zagranicznymi i krajowymi, w szczególności jako partner umów o wspólne przedsięwzięcie.

5. Narodowy Instytut realizuje zadania samodzielnie lub zleca realizację zadań, o których mowa w ust. 1–3, wyłonionym w drodze otwartego konkursu ofert organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

6. Narodowy Instytut może uczestniczyć w realizacji programów operacyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818), oraz przystępować do programów lub projektów współfinansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Art. 25. 1. Narodowy Instytut prowadzi ewaluację programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w trakcie ich trwania, w szczególności w celu rozstrzygnięcia, czy realizacja programów prowadzi do osiągnięcia celów programów oraz czy jest zgodna z celami polityki państwa w zakresie wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

2. Po zakończeniu realizacji programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego jest przeprowadzana ich ewaluacja mająca na celu w szczególności ocenę stopnia osiągnięcia ich celów lub określenia przyczyn ich nieosiągnięcia.

3. Ewaluacja, o której mowa w ust. 1 i 2, prowadzona jest zgodnie z harmonogramem przewidzianym w tych programach.

4. Dyrektor przedstawia Radzie, w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku, informację o wynikach ewaluacji przeprowadzonych w roku ubiegłym.

5. Narodowy Instytut może zlecać przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznym podmiotom, wybranym w drodze otwartego konkursu.

Art. 26. Przewodniczący Komitetu w ramach nadzoru:

- 1) sprawuje kontrolę nad działalnością Narodowego Instytutu pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności na zasadach i w trybie określonych w przepisach o kontroli w administracji rządowej;
- 2) zatwierdza:
 - a) projekt rocznego planu finansowego Narodowego Instytutu,
 - b) projekt rocznego planu działalności Narodowego Instytutu,
 - c) roczne sprawozdanie z działalności Narodowego Instytutu,
 - d) roczne sprawozdanie finansowe Narodowego Instytutu.

Art. 27. 1. Dyrektor, po uzyskaniu opinii Rady, przedstawia Przewodniczącemu Komitetu do zatwierdzenia końcowe sprawozdanie z realizacji programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego wraz z informacją o ewaluacji, o której mowa w art. 25 ust. 2.

2. Rada Ministrów podejmuje decyzje w sprawie kontynuacji finansowania programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Rozdział 4

Tryb realizacji zadań Narodowego Instytutu

Art. 28. Do realizacji zadań Narodowego Instytutu, o których mowa w art. 24 ust. 1–3, mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Art. 29. W przypadku realizacji zadań Narodowego Instytutu organem administracji publicznej w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest Dyrektor.

Art. 30. 1. Narodowy Instytut realizuje programy, o których mowa w art. 23 ust. 1, samodzielnie lub w drodze otwartego konkursu ofert, o którym mowa w dziale II rozdziale 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

2. Dyrektor ustala regulamin konkursu, który zatwierdza Rada.

3. Regulamin konkursu określa w szczególności:

- 1) przedmiot konkursu oraz czas jego trwania, w tym rodzaj zadania podlegającego dofinansowaniu w ramach realizowanego projektu;
- 2) podmioty uprawnione do udziału w konkursie;
- 3) termin, miejsce oraz formę składania oferty na realizację zadania;
- 4) wzór oferty na realizację zadania;
- 5) wzór umowy na realizację zadania;
- 6) kwotę przeznaczoną na realizację zadania;
- 7) zasady przyznawania dotacji w konkursie oraz maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania wniosku lub maksymalną dopuszczalną kwotę dofinansowania wniosku;
- 8) sposób podania do publicznej wiadomości wyników konkursu;
- 9) formę i sposób udzielania wnioskodawcy wyjaśnień w kwestiach dotyczących konkursu;
- 10) zasady rozliczania dotacji;
- 11) zasady sporządzania sprawozdania z realizacji zadania.

4. Przy ocenie wniosków złożonych w konkursie bierze się pod uwagę następujące kryteria:

- 1) adekwatność oferty w odniesieniu do celów programu oraz celów i potrzeb jego uczestników i organizacji zaangażowanych w jego realizację;
- 2) jakość planu działań zawartych w ofercie i jego realizacji;
- 3) potencjalny wpływ działań zawartych w ofercie na uczestników, organizacje zaangażowane w realizację oferty oraz inne podmioty będące interesariuszami działań, w tym także trwałość rezultatów działań zawartych w ofercie i jakość środków mających na celu upowszechnienie rezultatów;

- 4) możliwość realizacji oferty w grupie partnerskiej z uwzględnieniem doświadczenia jej członków;
- 5) zasadność planowanych kosztów w stosunku do celu, rezultatów i zakresu działań, które obejmuje oferta.

Art. 31. W ramach programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, o których mowa w art. 23 ust. 1, Narodowy Instytut może dofinansować rozwój instytucjonalny organizacji pozarządowych oraz podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w tym kosztów organizacyjnych i administracyjnych ich działalności.

Rozdział 5

Gospodarka finansowa Narodowego Instytutu

Art. 32. 1. Przychodami Narodowego Instytutu są:

- 1) dotacja celowa na realizację programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, o których mowa w art. 23 ust. 1, oraz zadań, o których mowa w art. 24 ust. 1, 2 i ust. 3 pkt 1–11;
- 2) dotacja podmiotowa na pokrycie bieżących kosztów zarządzania programami i zadaniami, realizowanymi przez Narodowy Instytut, o których mowa w pkt 1, w tym kosztów wynagradzania członków komisji konkursowej w celu opiniowania złożonych ofert;
- 3) dotacja celowa na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących obsługi realizacji zadań, o których mowa w pkt 1;
- 4) dotacja celowa na realizację zadań, o których mowa w art. 24 ust. 3 pkt 12.

2. Przychodami Narodowego Instytutu mogą być środki pochodzące z innych źródeł, a w szczególności z:

- 1) budżetu Unii Europejskiej;
- 2) programów finansowanych z udziałem niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi;
- 3) odsetek od wolnych środków przekazanych w depozyt zgodnie z przepisami o finansach publicznych;

4) zapisów i darowizn.

3. Środki, o których mowa w ust. 1, niewykorzystane w danym roku budżetowym, podlegają zwrotowi do budżetu państwa zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

4. Wydatkowanie środków, o których mowa w ust. 1 i 2, przez Narodowy Instytut jest dokonywane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

5. Dotacje, o których mowa w ust. 1, przekazuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Dyrektora.

Art. 33. 1. Narodowy Instytut prowadzi gospodarkę finansową na podstawie rocznego planu finansowego ustalanego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, na okres roku obrotowego. Rokiem obrotowym jest rok budżetowy.

2. Podstawę gospodarki finansowej Narodowego Instytutu w okresie od dnia 1 stycznia do dnia zatwierdzenia przez Przewodniczącego Komitetu rocznego planu finansowego Narodowego Instytutu stanowi projekt tego planu przygotowany przez Dyrektora.

3. Zmian planu finansowego Narodowego Instytutu dokonuje się w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Art. 34. Realizacja poszczególnych tytułów wydatków jest dokonywana w granicach kwot ustalonych w planie finansowym.

Art. 35. 1. Narodowy Instytut tworzy następujące fundusze:

- 1) fundusz statutowy;
- 2) fundusz rezerwowy;
- 3) zakładowy fundusz świadczeń socjalnych;
- 4) zakładowy fundusz nagród.

2. Fundusz statutowy Narodowego Instytutu odzwierciedla równowartość netto środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz innych składników majątku, stanowiących wyposażenie Narodowego Instytutu na dzień rozpoczęcia przez niego działalności.

3. Fundusz rezerwowy:

- 1) zwiększa się o wartość zysku netto Narodowego Instytutu;
 - 2) zmniejsza się o wartość straty netto Narodowego Instytutu.
4. Zakładowy fundusz nagród stanowi 8,5% funduszu płac.

Art. 36. 1. Roczne sprawozdanie finansowe Narodowego Instytutu podlega badaniu przez firmę audytorską, zgodnie z wymogami przeprowadzania badań określonymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości i w ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1415 oraz z 2021 r. poz. 1598 i 2106).

2. Przewodniczący Komitetu dokonuje, po zasięgnięciu opinii Rady, wyboru firmy audytorskiej, o której mowa w ust. 1, w trybie przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, 1598, 2054 i 2269 oraz z 2022 r. poz. 25).

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 37–41. (pominięte)

Rozdział 7

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 42. 1. Postępowania wszczęte, a niezakończone wydaniem decyzji ostatecznej albo prawomocnego postanowienia sądu, w zakresie wskazanym w art. 22 ust. 9, art. 27 ust. 2a, art. 27aa ust. 4, art. 33 ust. 2 i 3, art. 33a ust. 1 i 2 ustawy zmienianej w art. 39²⁾, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, są prowadzone na podstawie dotychczasowych przepisów, przy czym organ, który przejął zadania i kompetencje ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego zgodnie z przepisami niniejszej ustawy:

- 1) prowadzi w dalszym ciągu postępowania, które zostały wszczęte przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, o czym zawiadamia strony tych postępowań;

²⁾ Artykuł 39 zawiera zmiany do ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

2) z mocy prawa wstępuje w miejsce ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego do toczących się w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy postępowań przed sądami rejestrowymi.

2. Należności i zobowiązania ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego związane z wykonywaniem jego kompetencji wynikających z działu II rozdziałów 3 i 4 ustawy zmienianej w art. 39 stają się należnościami i zobowiązaniami Narodowego Instytutu z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Narodowy Instytut staje się stroną umów i porozumień zawartych w celu wykonania kompetencji ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego wynikających z działu II rozdziałów 3 i 4 ustawy zmienianej w art. 39.

Art. 43. 1. Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020 stanowiący załącznik do uchwały nr 209/2013 Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020 staje się programem wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w rozumieniu art. 23 ust. 1 niniejszej ustawy.

2. Należności i zobowiązania ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego wynikające z realizacji uchwały, o której mowa w ust. 1, stają się należnościami i zobowiązaniami Narodowego Instytutu z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Narodowy Instytut staje się stroną umów i porozumień zawartych w wyniku realizacji uchwały, o której mowa w ust. 1, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. W przypadku postępowań administracyjnych dotyczących zwrotu dotacji udzielonych w ramach Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2009–2013 stanowiącego załącznik do uchwały nr 238/2008 Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie przyjęcia krajowego Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2009–2013 oraz w związku z realizacją uchwały, o której mowa w ust. 1, za organ, który udzielił dotacji w rozumieniu art. 169 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, uznaje się Dyrektora.

5. Dyrektor prowadzi w dalszym ciągu niezakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy postępowania, które zostały wszczęte przez ministra

właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego i w których nie została wydana decyzja administracyjna, z zastrzeżeniem ust. 6.

6. Przewodniczący Komitetu prowadzi w dalszym ciągu niezakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy postępowania, które zostały wszczęte przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego i w których strona wniosła o ponowne rozpoznanie sprawy zakończonej decyzją administracyjną.

7. Dyrektor wstępuje z mocy prawa w miejsce ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego do toczących się w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy:

- 1) postępowań egzekucyjnych dotyczących dotacji, o których mowa w ust. 4, w charakterze wierzyciela;
- 2) postępowań przed sądami administracyjnymi dotyczących dotacji, o których mowa w ust. 4, w charakterze organu.

Art. 44. Do wykazu organizacji mających status organizacji pożytku publicznego, o którym mowa w art. 27a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 39, na dzień 30 listopada 2016 r., na które podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może przekazać 1% podatku z zeznań podatkowych składanych za rok podatkowy, oraz do czynności związanych z jego tworzeniem i prowadzeniem stosuje się dotychczasowe przepisy wykonawcze, z tym zastrzeżeniem, że kompetencje przyznane tymi przepisami ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego wykonywać będzie Dyrektor.

Art. 45. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy członkowie korpusu służby cywilnej zatrudnieni w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego realizujący do tego dnia zadania, które zostają przekazane niniejszą ustawą do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów lub Narodowego Instytutu, stają się członkami korpusu służby cywilnej zatrudnionymi w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

2. Dotychczasowy pracodawca jest obowiązany, w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy, zawiadomić na piśmie osoby, o których mowa w ust. 1, o zmianach, jakie mają nastąpić w ich stosunkach pracy. Przepis art. 23¹ § 4 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy stosuje się odpowiednio.

3. Przepisu ust. 2 zdanie drugie nie stosuje się do urzędników służby cywilnej, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1233, 2447 i 2448).

Art. 46. 1. Maksymalny limit wydatków budżetu państwa będący skutkiem finansowania ustawy na lata 2017–2026 wynosi 610 780 000 zł, z tym że w roku:

- 1) 2017 – 1 580 000 zł;
- 2) 2018 – 39 400 000 zł;
- 3) 2019 – 60 800 000 zł;
- 4) 2020 – 40 800 000 zł;
- 5) 2021 – 143 000 000 zł;
- 6) 2022 – 162 000 000 zł;
- 7) 2023 – 40 800 000 zł;
- 8) 2024 – 40 800 000 zł;
- 9) 2025 – 40 800 000 zł;
- 10) 2026 – 40 800 000 zł.

2. W przypadku zagrożenia przekroczenia limitów wydatków, o których mowa w ust. 1, na dany rok budżetowy zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na ograniczeniu kosztów rzeczowych ponoszonych przez Narodowy Instytut.

3. Organem odpowiedzialnym za wdrożenie mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 2, jest Prezes Rady Ministrów.

4. Organem właściwym do monitorowania wykorzystania limitów wydatków, o których mowa w ust. 1, jest Prezes Rady Ministrów.

Art. 47. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 10a ust. 6, art. 19, art. 19a ust. 7d, art. 23 ust. 5 i 8, art. 27a ust. 10, art. 27ab ust. 6, art. 27c ust. 3, art. 33b oraz art. 40 ustawy zmienianej w art. 39 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 10a ust. 6, art. 19, art. 19a ust. 7d, art. 23 ust. 5 i 8, art. 27a ust. 10, art. 27ab ust. 6, art. 27c ust. 3, art. 33b oraz art. 40 ustawy zmienianej w art. 39, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 48. Kadencja członków Rady Działalności Pożytku Publicznego, o których mowa w art. 36 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 39, powołanych na podstawie dotychczasowych przepisów trwa do końca okresu, na który zostali powołani.

Art. 49. Członkowie Rady pierwszej kadencji zostaną powołani w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 50. W celu wykonania przepisów ustawy Prezes Rady Ministrów dokona, w drodze rozporządzenia, przeniesienia planowanych wydatków budżetowych, w tym wynagrodzeń, między częściami, działami i rozdziałami budżetu państwa, z zachowaniem przeznaczenia środków publicznych wynikającego z ustawy budżetowej.

Art. 51. 1. Tworzy się Narodowy Instytut.

2. Dyrektor jest uprawniony do podejmowania wszelkich działań przygotowawczych i organizacyjnych niezbędnych do utworzenia Narodowego Instytutu.

3. Dyrektor w terminie 30 dni od dnia powołania przedstawia do zatwierdzenia Przewodniczącemu Komitetu pierwszy plan finansowy Narodowego Instytutu na okres od dnia jego utworzenia do końca roku obrotowego.

4. Przepisów art. 8 ust. 5 oraz art. 12 ust. 1 pkt 1 nie stosuje się do pierwszego planu finansowego Narodowego Instytutu.

Art. 52. 1. Prezes Rady Ministrów określi składniki majątkowe i niemajątkowe stanowiące majątek Narodowego Instytutu w drodze decyzji wydanej nie później niż w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, stanowi podstawę do wpisania do ksiąg wieczystych i rejestrów tytułu prawnego Narodowego Instytutu do określonych w decyzji składników majątkowych i niemajątkowych.

3. Narodowy Instytut przejmuje składniki, o których mowa w ust. 1, na utworzenie funduszu statutowego.

Art. 53. 1. Do dnia 31 grudnia 2017 r. obsługę administracyjno-biurową oraz prawną Dyrektora, w tym w zakresie realizacji zadań Narodowego Instytutu, zapewnia Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

2. W okresie, o którym mowa w ust. 1, ogłoszenia, o których mowa w art. 14 ust. 2, art. 17 ust. 1 oraz w art. 19 ust. 1, zamieszcza się również w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

3. Wydatki związane z zapewnieniem obsługi, o której mowa w ust. 1, są pokrywane z rezerwy celowej budżetu państwa na zmiany systemowe i niektóre zmiany organizacyjne, w tym nowe zadania oraz na zadania związane z poprawą finansów publicznych, w tym odbudową dochodów budżetu państwa.

Art. 54. Tworzy się Komitet do spraw Pożytku Publicznego.

Art. 55. 1. Do przyjętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rządowych programów, o których mowa w art. 5c ustawy zmienianej w art. 39, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, dotyczących wspierania rozwoju organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 39 stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do programu, o którym mowa w art. 43 ust. 1.

Art. 56. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia³⁾, z wyjątkiem art. 45 ust. 2 i 3, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

³⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 13 października 2017 r.